

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติ การสอนของครูประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพ ส่วนตัว ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนกับความต้องการ พัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน 4 ด้าน คือ (1) ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านการ ใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (2) ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนโดย ทัวไป (3) ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนและการสังเกตกิจกรรมเฉพาะ และ (4) ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี การฝึกและสังเกตกิจกรรม เสริมหลักสูตร เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน ของครูประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการ รวบรวมข้อมูล โดยให้กลุ่มตัวอย่างระบุความต้องการพัฒนาสมรรถภาพต่าง ๆ ด้วยการประมาณ ค่าระดับความต้องการ สมรรถภาพต่าง ๆ ที่นำมาให้ประมาณความต้องการ ได้จากการวิเคราะห์ ผลการวิจัยสมรรถภาพครูประถมศึกษา แบบสอบถามที่ใช้มีความเที่ยงประมาณ 0.979 ข้อมูลที่ใช้ วิเคราะห์ได้จากครูประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร 3 สังกัดคือ สังกัดสำนักงานการประถม ศึกษากทม กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสำนักงานการศึกษากรุงเทพ มหานคร จำนวน 505 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีสุ่มแบบแยกประเภท (Stratified Random Sampling) นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแต่ละสมรรถภาพ และวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีทาง สถิติ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS. หาค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวพยากรณ์ คือ สถานภาพส่วนตัว ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน กับตัวแปรเกณฑ์ คือ ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพทั้ง 4 ด้าน รวม 58 สมรรถภาพ และหาค่า นัยนัยการพยากรณ์ของตัวพยากรณ์ (β) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพื่อนำไปใช้ในการ สร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบการถดถอยจากคะแนนมาตรฐาน (Standard Score Form)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของครู ประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ปรากฏว่า ครูประถมศึกษามีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนอยู่ในระดับมีความต้องการมาก ($3.50 \leq \bar{X} \leq 4.49$) ทุกสมรรถภาพ สมรรถภาพที่ครูประถมศึกษามีความต้องการพัฒนาเป็นอันดับแรกในแต่ละด้าน มีดังนี้

1.1 ด้านการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนครูประถมศึกษามีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในเรื่อง การควบคุมและสร้างเสริมให้เด็กมีวินัยในตนเอง ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.90)

1.2 ด้านการสอนโดยทั่วไป ครูประถมศึกษามีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในเรื่อง การใช้วิธีสอน เพื่อให้เด็กรู้จักค้นคว้าหาเหตุผล และนำความรู้ไปปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.91)

1.3 ด้านการสอนและการจัดกิจกรรมเฉพาะ ครูประถมศึกษามีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในเรื่อง การสอนคณิตศาสตร์โดยเน้นทักษะการคิดคำนวณ อุปนิสัยในการมีระเบียบรอบคอบ และให้สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.85)

1.4 ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี การฝึกและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูประถมศึกษามีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมากกว่าส่วนที่เป็นนวัตกรรมและเทคโนโลยี โดยเน้นในเรื่อง การฝึกให้เด็กมีจริยธรรมที่สำคัญบางประการ เช่น ความซื่อสัตย์ ความขยัน ความอดทน ฯลฯ ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.90)

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพส่วนตัว ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และบรรยากาค่าทางวิชาการของโรงเรียนกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน ด้านการใช้หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน การสอนโดยทั่วไป การสอนและการจัดกิจกรรมเฉพาะการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี และการฝึกการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สรุปได้ว่า ค่าสหสัมพันธ์อันดับ (R) อยู่ระหว่าง 0.326 ถึง 0.505 ค่าสัดส่วนความแปรปรวนในการพยากรณ์ (R^2) อยู่ระหว่าง 0.106 ถึง 0.251 ค่าน้ำหนักการพยากรณ์ของตัวพยากรณ์ (β) ที่นำเสนอนี้ในตารางที่ 8 ถึง ตารางที่ 11 เป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายสมรรถภาพ ปรากฏว่า สมรรถภาพที่ 19 (Y_{19}) และสมรรถภาพที่ 33 (Y_{33}) เป็นสมรรถภาพ

ที่มีจำนวนตัวพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญมากที่สุด (15 ตัว) และถ้าพิจารณาตามกลุ่มตัวพยากรณ์รวม 42 ตัวพยากรณ์ พบว่า ตัวพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญสามารถพยากรณ์ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนได้ มี 35 ตัว ตัวที่พยากรณ์ความต้องการพัฒนาได้ครบ 4 ด้าน มี 16 ตัว และตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพได้มากกว่าร้อยละ 25 ของจำนวนสมรรถภาพทั้งหมดมี 14 ตัวพยากรณ์ จำแนกตามกลุ่มตัวพยากรณ์ได้ดังนี้

2.1 กลุ่มสถานภาพส่วนตัว มีตัวพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญ 9 ตัว ตัวที่สำคัญสามารถพยากรณ์ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพทั้ง 4 ด้าน ได้มากกว่าร้อยละ 25 ของจำนวนสมรรถภาพทั้งหมดคือ

2.1.1 เพศ

2.1.2 วุฒิ ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่า

2.1.3 วุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

2.1.4 วุฒิ ป.กศ. หรือเทียบเท่า

2.2 กลุ่มประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีตัวพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญ 6 ตัว ตัวที่สำคัญสามารถพยากรณ์ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพทั้ง 4 ด้าน ได้มากกว่าร้อยละ 25 ของจำนวนสมรรถภาพทั้งหมดคือ

2.2.1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

2.2.2 การเข้ารับการอบรมระหว่างปีการศึกษา 2521-2525

2.3 กลุ่มบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน มีตัวพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญ 20 ตัว ตัวที่สำคัญสามารถพยากรณ์ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพทั้ง 4 ด้าน ได้มากกว่าร้อยละ 25 ของจำนวนสมรรถภาพทั้งหมด คือ

2.3.1 ความรู้สึกไม่พอใจที่ต้องลั่นแฉกเพื่อนที่ไปศึกษาต่อ ประชุม อบรม หรือสัมมนา

2.3.2 ความสนใจของครูประถมศึกษาในการเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน ถ้าสถาบันการศึกษาคัดครูจัดอบรม ระยะสั้นให้

2.3.3 ความกระตือรือร้นที่จะศึกษาต่อหรือหาความรู้เพิ่มเติมอันเนื่องมาจากเพื่อนร่วมงาน

2.3.4 ความสนใจของเพื่อนร่วมงานในการ ศึกษาต่อทั้ง ใน เวลาและนอกเวลา

รายการ

2.3.5 ความสนใจของครูประ ถมศึกษาในการลาศึกษาต่อ

2.3.6 ความสนใจของผู้บังคับบัญชาในการ เข้าร่วมกิจกรรมวิชาชีพการ

2.3.7 ความสนใจของผู้บังคับบัญชาในการจัดทำทบทวนการเลื่อนและเตรียม

การเลื่อนเป็นรายคาบ

2.3.8 การสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา ในการให้ครูผลิต เอกสารเพื่อใช้

ประกอบการเลื่อน

3. ผลการวิเคราะห์หาความจำเป็นเร่งด่วนที่ครูประถมศึกษาทราบว่า ควรต้องเร่งให้มีการพัฒนาสมรรถภาพพื้นฐานภายใน 2 ปี โดยกำหนดเกณฑ์จำนวนครูประถมศึกษาที่ระดับตั้งแต่ 30 คนขึ้นไป เป็นความเร่งด่วนมาก จำแนกสมรรถภาพที่เป็นความจำเป็นเร่งด่วนมากในแต่ละด้าน มีดังนี้

3.1 สมรรถภาพด้านการใช้หลักสูตรและการจัดการ เรียนการสอน ได้รับการตัดสิน

ว่าเป็นความจำเป็นเร่งด่วนมากตามเกณฑ์ดังกล่าว 2 สมรรถภาพคือ

3.1.1 การควบคุมและสร้างเสริมให้เด็กมีวินัยในตนเอง

3.1.2 การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

3.2 สมรรถภาพด้านการสอนโดยทั่วไป ได้รับการตัดสินว่าเป็นความจำเป็นเร่งด่วน

มากตาม เกณฑ์ดังกล่าว มี 4 สมรรถภาพคือ

3.2.1 การเลือกใช้อุปกรณ์การสอนและผลิตอุปกรณ์การสอนง่าย ๆ ให้เหมาะสม

กับเนื้อหา และลักษณะของเด็ก

3.2.2 การใช้วิธีสอนเพื่อให้เด็กรู้สึกค้นคว้าหาเหตุผล และนำความรู้ไป

ปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน

3.2.3 การเลือกและจัดวิธีสอน กิจกรรมได้สอดคล้องกับจุดประสงค์ในหลักสูตร

เนื้อหา และพัฒนาการของเด็ก

3.2.4 การสอนซ่อมเสริมเด็กเรียนอ่อน หรือเรียนช้าได้อย่างเหมาะสม

3.3 สมรรถภาพด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี การฝึกและจัดกิจกรรมเสริม

หลักสูตร ได้รับการตัดสินว่าเป็นความจำเป็นเร่งด่วนตาม เกณฑ์ มี 4 สมรรถภาพคือ

3.3.1 การผลิตและการใช้ชุดการสอน

3.3.2 การฝึกให้เด็กมีจริยธรรมที่สำคัญบางประการ เช่น ความซื่อสัตย์

ความขยัน ความอดทน เป็นต้น

3.3.3 การคัดลุ่มย่อยการเรียน

3.3.4 การฝึกให้เด็กมีพฤติกรรมประชาธิปไตย เช่น ให้ความร่วมมือ

เคารพความคิดเห็นผู้อื่น มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ เป็นต้น

สัมรรถภาพด้านการสอนและการ จัดกิจกรรม เฉพาะไม่มีสัมรรถภาพใด ที่ครูประถมศึกษา ระบุความจำเป็นเร่งด่วนในความต้องการพัฒนาเกินกว่า 30 คน

4. สัมการพยากรณ์ความต้องการพัฒนาสัมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนทั้ง 4 ด้าน รวม 58 สัมการ เล่นไว้ในภาคผนวก (ภาคผนวก ข.)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาสัมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของครูประถมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูประถมศึกษา มีความต้องการพัฒนามากทุกสัมรรถภาพ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประถมศึกษาจากฉบับปีพุทธศักราช 2503 มาเป็น หลักสูตรประถมศึกษาฉบับปีพุทธศักราช 2521 ซึ่งเปลี่ยนแปลงทั้งโครงสร้าง เนื้อหาสาระ วิธีการสอน การวัดและประเมินผล เพื่อให้เด็กเรียนคิดเป็น ทำเป็น และสามารถแก้ปัญหาได้ จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อาจเป็นสาเหตุให้ครูระบุความต้องการพัฒนามากทุกสัมรรถภาพ ทั้ง ๆ ที่ ครูประถมศึกษาประมาณร้อยละ 78.7 ได้ระบุว่า เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร แล้ว ข้อค้นพบนี้ช่วยชี้ให้เห็นว่า ในการจัดอบรมนั้น อาจละเน้นในเรื่องจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง และแนวการใช้หลักสูตร เป็นสำคัญ ส่วนการอบรมสัมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน แต่ละกลุ่มประสบการณ์นั้น อาจจะได้สร้างเสริมทักษะทางการสอนให้แก่ครูเพียงพอ ทว่าให้ครูขาดความสนใจในการหาวิธีการสอนที่จะนำมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับหลักสูตรได้ นอกจากนี้ ครูประถมศึกษาบางคนอาจได้รับการพัฒนาสัมรรถภาพเพียงบางส่วนของสัมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนทั้งหมด ทั้งนี้ขึ้นกับวัตถุประสงค์ในการจัดอบรมแต่ละครั้งว่าจัดเฉพาะเรื่อง เฉพาะ กลุ่มประสบการณ์ กลุ่มโรงเรียน หรือเขต สัมรรถภาพที่นำมาอบรมอาจแตกต่างกันได้ ครูประถมศึกษา

ถึงระดับความต้องการพัฒนาทุกสมรรถภาพในระดับต้องการพัฒนามาก

จากเหตุผลดังกล่าวแล้วแสดงให้เห็นว่า ครูประถมศึกษาที่มีความห่วงใยและกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองในด้านการปฏิบัติการสอนมากขึ้น และยังระบุว่าควรส่งเสริมการพัฒนาอย่างเร่งด่วนภายใน 2 ปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมรรถภาพด้านการสร้างวินัยให้แก่เด็ก การวัดและประเมินผล การผลิตและการใช้สื่อการสอน การเลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะสม การสอนซ่อมเสริม การสอนเสริม การคัดล่อนักเรียน และการฝึกประชาธิปไตยให้แก่เด็ก ฉะนั้นสถาบันการฝึกหัดครูซึ่งมีหน้าที่หลักคือการผลิตครู และการอบรมครูประจำการ ควรตระหนักในเรื่องการฝึกอบรมสมรรถภาพให้แก่ผลิต นักศึกษา และครูประจำการ ตลอดจนการหาแนวทางช่วยเหลือและร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จัดอบรมครูประจำการให้มีสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนได้สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษาอย่างเร่งด่วน เพื่อสนองความต้องการและความจำเป็นที่ครูประถมศึกษาได้รับไว้ดังกล่าวแล้ว อันจะเป็นผลให้การใช้หลักสูตรประถมศึกษาฉบับพุทธศักราช 2521 บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรได้เป็นอย่างดี

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ส่วนตัว ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน กับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของครูประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวพากรณีที่มีนัยสำคัญทางสถิติ สามารถพยากรณ์ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพดังกล่าวได้มากกว่ากลุ่มตัวพากรณีอื่น ๆ แสดงว่า การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนของผู้บังคับบัญชา เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการพยากรณ์ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้ามีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานทางวิชาการ การส่งเสริมให้เผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการประชุม อบรม หรือสัมมนา แก่เพื่อนร่วมงานเพิ่มขึ้น จะช่วยกระตุ้นให้ครูมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาสมรรถภาพให้แก่ตนเอง เพื่อให้มีผลต่อการปฏิบัติงานสอนมากขึ้น อันจะส่งผลถึงงานการพัฒนาการศึกษาได้ในที่สุด

จากการอภิปรายผลการวิจัยทั้ง 2 ข้อ ดังกล่าวแล้ว สรุปได้ว่า ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของครูประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถพยากรณ์ได้ด้วยบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวพากรณีที่มีนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า

กลุ่มตัวพหุภรณ์อื่น ๆ หมายความว่า ถ้าผู้บังคับบัญชาส่งเสริม ค้ำชูสนับสนุน และสนใจงานด้านวิชาการ ตลอดจนการให้ความร่วมมือช่วยเหลืองานวิชาการในระหว่างเพื่อนร่วมงาน จะเป็นแรงกระตุ้น ให้ครูมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาสมรรถภาพของตนเองเพิ่มขึ้น ทานองเดียวกัน ถ้าความต้องการ พัฒนาสมรรถภาพของครู ประถมศึกษามากยิ่งขึ้น ก็จะช่วยส่งเสริมให้บรรยากาศทางวิชาการของ โรงเรียนประถมศึกษายู่ในระดับดีขึ้นไป เป็นเสมือนวัฏจักรที่เกี่ยวเนื่องกันตลอดไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อสถาบันการฝึกหัดครูมีดังนี้

1. สถาบันการฝึกหัดครูควรร่วมมือและประสานงานกันอย่างใกล้ชิด ในการวางแผน การจัดอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนตามความต้องการและความจำเป็น แรงจูงใจที่ครูประถมศึกษาได้ระบุความต้องการไว้ อาจจัดโครงการฝึกอบรมเป็น 2 ลักษณะคือ

1.1 โครงการฝึกอบรมสมรรถภาพระยะเร่งด่วน จัดโดยนำสมรรถภาพที่ครู ประถมศึกษาระบุว่าเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่ควรจัดให้ครูได้พัฒนาภายใน 2 ปี ซึ่งมีสมรรถภาพ ด้านการสร้างวินัยให้แก่เด็ก การวัดและประเมินผล การผลิตและการใช้สื่อการสอน การเลือก ใช้วิธีสอนให้เหมาะสม การสอนซ่อมเสริม การสอนจริยธรรม การจัดศูนย์การเรียน และการ ฝึกประชาธิปไตยให้แก่เด็ก โดยสถาบันการฝึกหัดครูแต่ละแห่งอาจร่วมมือช่วยเหลือด้วยการ รับผิดชอบการฝึกอบรมในแต่ละด้าน จะช่วยในการวางแผนอบรมสมรรถภาพที่ตนรับผิดชอบได้อย่าง ละเอียตและครอบคลุมมากขึ้น

1.2 โครงการฝึกอบรมสมรรถภาพระยะยาว จัดโดยนำสมรรถภาพทุกสมรรถภาพ ซึ่งครูระบุความต้องการพัฒนามาก มาวางแผนระยะยาว เพื่อให้การอบรมพัฒนาสมรรถภาพเป็น กระบวนการต่อเนื่องกันตลอดไป เป็นที่น่าสังเกตว่าสมรรถภาพบางสมรรถภาพไม่สามารถอบรม ให้ได้ผลในระยะเวลาดังกล่าวได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมรรถภาพในการสอนกลุ่มทักษะ กลุ่มสร้างเสริม ลักษณะนิสัย หรือกลุ่มประสบการณ์พิเศษ (การสอนภาษาต่างประเทศ) เป็นกลุ่มที่จำเป็นต้องใช้ เวลาในการฝึกอบรมมากเพื่อให้เกิดทักษะในการสอน ฉะนั้นสถาบันการฝึกหัดครู ซึ่งทำหน้าที่จัด อบรมครูประจำภาค ควรวางแผนดำเนินการอบรมอย่างรอบคอบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน และวางแผน ประเมินการอบรมทุกระยะจะช่วยพัฒนาการฝึกอบรมครูให้ได้ผลในเชิงปฏิบัติมากยิ่งขึ้น

2. สถาบันการฝึกหัดครูควรจัดให้มีศูนย์พัฒนาสมรรถภาพครูขึ้น เพื่อดำเนินการรับผิดชอบในการพัฒนาสมรรถภาพให้กับนิสิต นักศึกษาที่จะไปประกอบวิชาชีพครู และครูประจำการ โดยศูนย์พัฒนาสมรรถภาพจะต้องจัดโครงการฝึกอบรม กำหนดวัตถุประสงค์หลักสูตร การอบรม วิธีดำเนินการ และการประเมินโครงการไว้อย่างชัดเจน

3. สถาบันการฝึกหัดครูควรร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษา และโรงเรียนประถมศึกษาทุกสังกัดอย่างใกล้ชิด ในการส่งเสริมวิทยฐานะ และดำเนินการให้บริการการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้บรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาดีขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยดังนี้

1. ควรศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถภาพของครูประถมศึกษาในด้านอื่น ๆ อาทิ ด้านที่เกี่ยวกับชุมชนและสิ่งแวดล้อม ด้านสถานการณ์ทางการศึกษาของโรงเรียน ด้านหลักสูตรและสื่อการเรียน ด้านตัวเด็ก (นักเรียน) ด้านการประเมินผล เป็นต้น
2. ควรศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของครูประถมศึกษาในเขตการศึกษาอื่น ๆ ทั่วประเทศ
3. ควรศึกษาตัวพิการณด้านเศรษฐกิจ ลักษณะและขนาดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน บุคลิกลักษณะของครูประถมศึกษา เปรียบเทียบกับตัวพิการณที่ได้ศึกษาไว้แล้วในรายงานการวิจัยฉบับนี้
4. ควรศึกษาสมรรถภาพของครูที่สอนในระดับการศึกษาอื่น ๆ อาทิ ระดับอนุบาล มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา หรืออุดมศึกษา เป็นต้น